

Využití jazykových her ve výuce češtiny jako cizího jazyka pro děti
Posudek diplomové práce

Cílem diplomová práce Karolíny Kaprasové bylo zmapovat a popsat jazykové hry ve vybraných učebnicích. Práce má čtyři hlavní části – první dvě jsou teoretické a věnují se jednak hře obecně (se zaměřením na hru didaktickou), jednak jazykovým hrám. Třetí část představuje analýzu jazykových her ve vybraných učebnicích (nejen češtiny, ale i angličtiny a němčiny) a ve čtvrté části pak autorka představuje doplňkový dotazníkový výzkum.

Práce je psána kultivovaným stylem, formální nedostatky jsou spíše ojedinělé.

V teoretických částech prokazuje autorka schopnost solidní práce s odbornou literaturou, byť se zaměřuje především na publikace vydané v češtině. Tyto části dobře považuji za povedené, jsou psány srozumitelně a čtenáře dobře seznamují s dosavadními poznatky v oblasti zkoumání her a jejich didaktického využití (zejména ve výuce jazyka).

Nejrozsáhlejší částí práce je pak část věnovaná analýze konkrétních učebnic. Autorka v ní kriticky analyzuje celkem osm vybraných učebnic a jejich pracovní sešity (existují-li). Domnívám se, že kvalitativní analýza je provedena obstojně a nemám k ní větší výhrady. Vytknout by však bylo možné některé aspekty kvantitativní. Například není korektní uvádět v tabulkách pouze procentuální údaje bez uvedení absolutních počtů, což autorka konzistentně činí. Problém je, že čtenář tak nemá informaci o tom, kolik her jakého typu v učebnici vlastně bylo. Zároveň by autorka měla lépe vysvětlit způsob výběru učebnic angličtiny a němčiny. Na s. 31 se píše, že rozhodujícím kritériem měla být dostupnost učebnic v knihovnách, což se mi zdá problematické vzhledem k tomu, že vybírala pouze z učebnic, které byly „vedeny v doložkách MŠMT pro rok 2014/2015 jako vhodné edukační materiály“ a dalo se tak předpokládat, že byly obecně dostupné všechny (být některé možná hůře než jiné). Byl tedy klíč výběru nějak složitější?

Jedinou slabší částí práce je podle mého názoru část věnovaná doplňkovému výzkumu. V ní se autorka snaží prostřednictvím dotazníků zjistit, jaké jsou názory vyučujících na užitečnost a efektivnost her ve výuce cizího jazyka a do jaké míry učitelé hry ve svých hodinách využívají. Základní problém této části je velikost vzorku, který čítá pouze 31 učitelů, již se mezi sebou lišili v tom, jaký cizí jazyk vyučují (polovina češtinu, druhá polovina jiný cizí jazyk) a jak staré děti (první vs. druhý stupeň vs. oba). Takto heterogenní vzorek bohužel neumožňuje smysluplná zobecnění. Autorka se navíc nevěnuje tomu, s jakými učebnicemi tyto lidé ve výuce pracují, je tak pravděpodobné, že i když odpovídají stejně (například že nejsou spokojeni s hrami v učebnicích), může to mít velice rozdílné důvody (například někdo pracuje s učebnicí, kde hry vůbec nejsou, zatímco někdo jiný s učebnicí, kde je her mnoho, ale didakticky nefungují). Další problématických aspektů této části by bylo možné jmenovat více, to však pro účely posudku nepovažuji za nutné, a to zvláště proto, že dotazníková část je spíše doplňková a netvoří jádro práce.

Celkově práci doporučuji k obhajobě a vzhledem k některým dílčím problémům ji navrhuji hodnotit jako **výbornou až velmi dobrou** v závislosti na průběhu obhajoby.

V Praze dne 7. září 2015

Mgr. Jan Chromý, Ph.D.